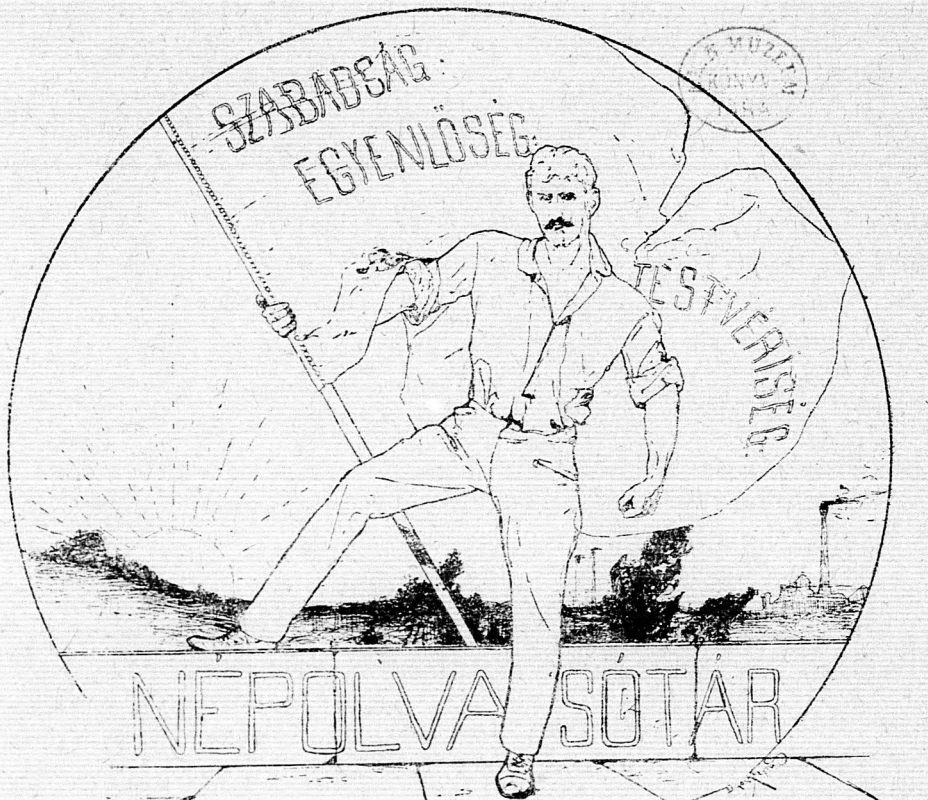

NÉPOLVASÓTÁR

SZÉPIRODALMI ÉS TUDOMÁNYTERJESZTŐ HETILAP.

SZERKESZTI

ÉS

KIADJA

MEZŐFI VILMOS

SZERKESZTŐSÉG

ÉS

KIADÓHIVATAL

GARAI-UTCA. 32.

MIVÁ A MEGRENDELÉSEK INTÉZENDŐK

Tartalom: — Az élet. Hamutól. — Jézus. Weitling Vilmostól. — A pupos. Géczy Istvántól. — Mindszentek éjjele. Ivanits Lajostól. — A boszorkányokról. Halmi Miklóstól. — Egy kis középkor. — Két év után. Fehér Jenőtől. — Tudományok és találmányok köréből. — Különfélék. — Humor. — Szellemzicrák. — Világkrónika. — Szerkesztői üzenetek. — Képrejtvény.

➡ Egyes szám ára 10 krajczár. ➡

Uj megrendelők megkapják az eddig megjelent füzeteket is. Ugy szintén a jutalomkönyvet Bébel Ágostonnak „A nő és a szocializmus“ czimü vaskos művét.

*

A „Népolvasótár“ előfizetési ára negyedévre 1 frt 20 kr. Fizethető 60 kros részletekben.

*

Kérjük a budapesti megrendelőket, hogy vasárnaponként otthon nem létükben ne felejtsek el hozzátartozóikat utasítani, hogy a „Népolvasótár“ füzetét tiz krajczárért vegyék át.

*

Minden lakásváltozásnak azonnal való pontos bejelentését kérjük a kihordóknál vagy levelezőlapon a kiadóhivatalba.

*

Ha fővárosi megrendelőink nem kapnák vasárnaponként pontosan házhoz hordva füzeteinket: értesítsenek és gondoskodunk róla, hogy ez többé ne forduljon elő.

*

A haladás, felvilágosodás és az emberszeretet minden hívének, de első sorban a munkásnépnek kötelessége terjeszteni füzeiteinket.

NÉPOLVASÓTÁR

9. szám.

Budapest, 1897. június 27.

I. évfolyam

Szerkeszti és kiadja MEZŐFI VILMOS.

⊗ Szerkesztőség és kiadóhivatal Garai-utca 32.

Az élet.

— Oroszból fordította: Hamu. —

Ember ne sírj a holt felett:
Hisz boldogabb ő, mint te vagy!
Révparthoz ért már csolnakával,
Nem küzd az élet nyomorával,
Lerázta jármát, — már szabad.

Mi is az élet? — kin! — csak kin —
Öröme? — óh az vaj'h kevés!
Nyüzsög, mint hangyanép a tömeg
És az erős a gyengébbeket
Elnyomja kegyetlen — szegényt.

Születünk, — hogy a szenvedés
Kínjármát hordja büszke főnk.
Elünk azért, hogy a halálnak
Kegyelmét várjuk, hisz e világnak
Mindene közt ez jóltevőnk!

Tudom, hogy sok, de sok vagyon,
Ki nem hiszi setét szavam.
Balgá, hisz egykor s nem is régen
Az éltet én is szépnek véltem
— Pedig milyen haszontalan.

Ha képzetekben felrepülsz
Felhőkön át az ég felé,
Tekints le akkor e világra
Szemeid ott lenn nos mit látnak
A „szép (!)“ világ színén?

*Roppant nagy térség áll alatt
Rajt' milliónyi nép kereng.
Egyik sem ismer embertársat
Szivükben egy bálványt imádnak
A pénz, a pénz e szörnyeteg.*

*S ha egyiknek hiúz szeme
Másiknál több vagyont talál,
Ha az hatalmasabb ő nála,
Eléje csúszik térdén állva,
Ott fetreng annak lábánál.*

*S a gyengébbet kegyetlenül
Piszkos kezekkel nyomja el,
Czélját talán még el sem érte,
Eléri őt is szörnyü vége —
— S ez véges végig így megven. —*

J é z u s.

— Egy szegény bünös evangéliuma. —

Irta: Weitling Vilmos.

Jézus gyűlöli a pénzt.

Az nyilvánvaló, hogy a munka és a tulajdon közösségének rendje mellett, a mennyiben az egy egész országra kiterjedne, a pénzrendszernek mai formájában való fentartása lehetetlenség. S ha daczára ennek Jézus a népet még sem szólította fel egyenesen a pénz megszüntetésére, annak oka egyedül az lehetett, hogy nem akarta a nép gyenge felfogását még jobban összezavarni, vagy talán azért nem tette ezt, mert még maga sem tudta, hogy a pénz helyébe mi volna teendő. Próbáljuk meg: mondjuk a várostól messze lakó és annak eseményeit nem ismerő földmivelőnek, hogy a pénzt meg kell szüntetni, majd látni fogjuk, hogy mennyire lehetetlennek fogja ő ezt tartani, holott a tulajdon közösség elvével szívesen megbarátkozik.

Nem szabad azt hinnünk, hogy aki a vagyon közössége elvét elfogadja, annak az utját is ismeri. Aki belátja azt, hogy a társadalom mai rendje rossz, aki belátja azt, hogy azt mindannyiunk javára módosíthatjuk, ha egy olyan rendszert tudunk teremteni, a mely mellett mindenki egyenlően részesülne a munkában és élvezetben; aki nem akar a maga számára jobb életfeltételeket, mint

a minőkben a többi emberek élnek: egy szóval, aki mindent mindenki számára egyenlően akar: az keresztény és kommunista.

Ily értelemben Jézus is kommunista volt, mert a vagyonszükség elvének szükségét tanította. Az elv megvalósításának módját és a formáját a jövőre bizta.

Ha tehát Jézus nem is mondta ki tisztán, hogy a pénzt meg kell szüntetni, mégis mondotta azt, hogy: ne hordjátok magatoknál, ne gyűjtsetek azt, hanem adjátok azoknak, a kiknek szükségük van reá, stb. Nyilvánvaló, hogy csak az apostolok idejére és az átmeneti időszakokra alkalmazható ez a mondás. Ha pénzt nem szabad magamnál hordanom és ha pénzt nem gyűjthetek és ha sok pénzem van, azt másoknak kell adnom, akkor sokkal jobb, ha teljesen megszűnik, mihelyt egy tökéletes társadalomban fölöslegessé válik. A pénz megszüntetése nélkül nem képzelhető igazi közösség, összhang és szabadság. A következő versekben Jézus tisztán és határozottan szól a pénz ellen:

10. rész, 9. vers. Ne szerezzetek aranyat, se ezüstöt, se pénzt a ti erszényetekbe.

6. rész, 19. vers. Ne gyűjtsetek kincset e földön, hol a rozsdá és a moly megemészti és a hol a lopók kiássák és ellopják azt.

24. vers. Senki sem szolgálhat két urnak, mert vagy egyiket gyűlöli, a másikat szereti, vagy az egyikhez ragaszkodik, a másikat megutálja; nem szolgálhatok Istennek és világi gazdagságnak.

Ebből látható, hogy Jézus az emberi lélek belső rugóit jól ismerte és nagyon jól tudta, hogy a pénz és a tulajdon gátlottak és kegyetlenkedésekre vezet. Nyíltan kijelenti ezt, a mikor azt mondja:

21. vers. Mert a hol vagyon a ti kincsetek, ott lészen a ti szívetek is.

Ha az emberek kincseiket magántulajdonná teszik, úgy egyik a másik ellenében szerzi meg eme kincseket; az emberek érdekei ellentétesekké lesznek, a miáltal elenyész a barátság és a szeretet. Ha ellenben az emberek közös érdekből indulnak, úgy egyik a másikért fáradozik. A pénznek megszüntetése tehát az ellenségeskedés megszüntetésének a legegyszerűbb módja. Daczára az evangélium eme mondásainak daczára az evangélium terjesztésének, a mammon*) hatalma és ereje napról-napra nagyobb lesz. Mammon szolgáinak számos seregei tökepénzesek nevezete alatt elfoglalták az egész földet és kamat elnevezés alatt annak legjobb terményeit

*) Pénzhatalom. A görögöknél a pénz istene.

maguknak követelik. Kérdezzétek meg, minő jögon követelik mint keresztyének a kamatot? Minő jögon mondják, hogy kamatból élnek, mikor pedig tiszta és világos, hogy senki sem élhet a kamatból, hanem csak életszükségleteinek a fedezéséből, a mit pedig munka nélkül csak akkor szerezhethet meg az ember, ha mások munkájának a gyümölcsét ravasz módon magához ragadja. A keresztyén ne vegyen kamatot.

Lukács evangéliumának 6. részében, 35. vers így szól: Annak okáért szeressétek ellenségeiteket, és jót tegyetek és kölcsönt adjatok, semmit abból nem várván, így a ti jutalmatok sok leszen és ama magasságos Isten fiai lesztek: mert ő jötevő a háladatlanokkal és a gonoszokkal.

A pupos.

Irta: Géczy István.

Mikor a cigányok a füstös alacsony ivóban rákezdték egy új nótára, Csucsomi Pétert megszállta a hiúság ördöge, elfelejtette a pupját, amely ott éktelenkedett bal válla alatt, el ragyaverte rut ábrázatját, valami kéjes bizsergés ömlött végig nyomorék testén, beleszaladt a szive közepébe, fel az agyába és egyszeribe oly délczeg, deli legénynek képzelte magát, akár csak Zsólyomi Pista vagy Novák Andris.

Hirtelen elhatározással kiugrott a ivó közepére, szembe a cigányokkal. Háttal a legénységnek, szemére vágta a kalapját, aztán egy nagyot kurjongott szilajon, rekedten, fülbántóan.

A rongyos cigány majd hogy ki nem ejtette kezéből a nyütt vonót, ahogy ezt a csudát meglátta. Félbe is szakadt a megkezdett nóta, de csak egy pillanatra. Csucsomi Péter előhuzta nagy bugyellárisát pitykés dolmánya belső zsebéből, kikotorászott belőle egy öt forintos bankót s oda tapasztotta a füstös primás borzas hajára és felkurjantott:

— Huzd more, a szakramentumodat, én mulatok ma, Csucsomi Péter!

Erre a kézzelfogható bizonyításra egyszeribe átváltozott a more bámuló arca. Mosolygós lett, mint a téli hold szép nyári éjszakán, rátette a vonót repedezett hedegüjére s kinyikkantotta belőle a félbeszakadt talp alá való csárdást.

Csucsomi Péter egyet fordult a sarkán, végig nézett a rikáncsoló lányseregen, keserő szeme megakadt a szép Kérész Esztin. a kinek szép orezája annyi átsóhajtozott, álmatlan éjszakának volt már okozója. Elvezni akarta most a paradicsom minden gyönyörűségét azzal, hogy átkarolva ringó derekát, magához szorítsa ruganyos testét, s úgy forduljon vele egy-kettőt. Egy pár lépést tett is feléje, de hirtelen elakadt a lába, elvakult a szeme

a lány szépségétől, — nem igen szokta meg az a napba való nézést. Egy perczeire eloszlott a zsibbasztó mámor, tudatára ébredt, hogy ki ő voltaképpen és ki ez a leány, akinek sziveért most vivja az élethalál harcot a falu két legderekabb legénye, — de nem tartott sokáig ez a töprenkedés. Felfortyant benne a duhaj vér:

— Csak azért is, megmutatom, hogy vagyok olyan legény, mint azok!

Nagy hetykén a leány elé lépett, összeütötte bokáját, kacsintott rá egyet s úgy hivta fel tánczra.

A többi lányok visongva dugták össze fejüket, a legények közt pedig kitört az eddig elfojtott csufolódó jókedv.

— No Esztikém, meglelted a párod! — kiáltott át Novák Andris. — Fordulj vele egyet, hogy mulassunk rajta!

Esztí lángba borult arczzal nézett maga körül. Kérdő tekintete esett Zsolyomi Pistára: az ő szeméből akarta kiolvasni, mit tegyen? Ott hagyja-e csufosan az előtte görnyedő nyomorultat, a ki sehogyse tudott kiegyenesedni, csak állt ott összezsugorodva, arczán a keletkező szegény vérpiros foltjával, vagy pedig megszánja s tánczba menjen vele. Zsolyomi Pista megértette a lány néma kérdését; szép férfias arczán áthuzódott a könnyörület, egyet bölintott fejével, mire a lány átkarolta Pétert s megkezdte vele a tánczot, lassan, tempósan.

Észrevették ezt a bölintást mások is: Novák Andris, a kinek ököltre szorult a keze, a miért hogy Kérész Esztí Pistától kért tanácsot és Péter, aki hálásan nézett a szép szál legényre, s mialatt lassan, ügyetlen tempóban illegette magát, kicsordult szívéből egy csepp a szemén át, végig folydogált ragya-verte ábrázatján, mignem fennakadt ritka söрте bajuszában s ott csillogott a füstös, párás sűrű levegőben, mint egy szemétre dobott gyémánt-forgács. Valami jóleső melegség lopta magát bele a szívébe arra a gondolatra, hogy van ezen a világon olyan élő lény is, aki nem gunyolja, nem csufolja az ő nyomorék testét, de szánja és jóval is van hozzá.

Andris is derékon kapta a hozzá legközelebb álló leányt, megforgatta, mint az orsót, miközben egyet-egyet taszított az előtte tenfergő Péteren.

A többi legénynek szörnyen megtetszett ez a multság. Csakhamar általános lett a táncz, közrekapták Pétert, mindegyiknek volt egy sugása, egy-egy könyök taszítása a számára, az istenadta pedig ott forgott a legénység alkotta gyürü kellő közepén.

Mikor Pista látta, hogy egy-egy könyök Esztit is érinti, és hogy a vergődő Péter sehogy se tud kiszabadulni, megsokalta a dolgot, a tánczolók közé rontott, izmos két karjával, mint kévét dobta el az útjába állókat s harsány hangon elkiáltotta magát:

— Aki egy ujjal is érinteni meri Kérész Esztit, velem gyülik meg a baja!

Szétbomlott erre a legénység; jól ismerték a Pista vas öklét, senkinek se volt kedve érintkezésbe hozni vele koponyáját, —

csak Novák Andris vette kutyába a dolgot, rá se hederített Pista beszédére, tovább forgatta a párját és vigyorogva rugott egyet az izzadó Péter rogyini kezdő lábán.

— Amit mondtam, neked szolt leginkább, Novák Andris, aki híres legény létedre nem szégyelled magad egy nyomorékon mutatni ki a virtusodat, csak azért mert Kérész Eszti még ezt a nyomorékot is előbbre valónak tartotta náladnál.

— Nekem mondtad-e ezt, Zsólyomi Pista?

— Neked én, Novák Andris.

— Hát azt hiszed, külömb legénynek tartja Kérész Eszti nálamnál Csucsomi Pétert is?

— Azt én!

— No hát, én meg megmutatom ebbe a minutába, hogy külömb legény vagyok náladnál is. Ma fog elválni, kié lesz az Eszti, az enyém-e, vagy a tied? — Állj ki a placzra, törd fel az inged ujját, vedd elő a bicskádát, én is az enyémet, aztán keressük meg egymásnak a szivét. A melyik hamarabb meglesi a másikat, azé lesz az Eszti!

Egy percze üres lett az ivó közepe. A legénység, mint kötelességtudó párbajsegéd, várakozva huzódtak félre a fal mellé; nem volt itt szükség botra, széklábra, nem tudta ezt más elvégezni, csak az a kettő. A lányserег sivitva futott ki az utczára, a zsidó koreszmáros pedig, a kinek az ilyesekben már nagy prakszisa volt, meg se állt a csendőr-kaszárnyáig. Jól tudta, hogy itt nem egy-két bevert fejnek, de halott embernek a vére fogja áztatni a csárda agyagos földjét.

Csak Eszti és Péter maradtak egy helyen. Eszti halálra váltan mozdulni se birt. Péter pedig düllelt szemekkel, előregörbült nyakkal leste a két legény minden mozdulatát, melyik csap le előbb, melyik lesz a győztes? Lomha agyában fészket vert az a gondolat, hogy ő tartozik valamivel annak az egyik legénynek, a mit vissza is kéne fizetnie.

Csend lett a szobában, sűrű, nyomasztó csend. Olyan, a mi a nagy vihart szokta megelőzni. Villám is cikázott már az egymással farkasszemet néző két legény szeméből. Andris előrehajló testtel, ugrásra készen állt, mint párducz a prédára lesve, várva a pillanatot, mikor férközhetik ellensége szivéhez.

Ez a pillanat meg is jött nem soká. Esztikéből kiszabadult az elfojtott sikoltás, éles hangot adott a beléje szorult rémület s e sikoltás megrázta Pistát, ránézett a lányra, rajta felejtette lelkét sápadt ábrázatján, lebocsátotta kezét, elfelejtette egy pillanatra, mire való az a kés, a melyet a markába szorit.

Csak erre várt Andris; kört irva a levegőbe ugrott ellenére s elérte volna a szivét, ha Péter majomügyességgel meg nem előzi. Egy szempillantás alatt ott termelt Pistánál, felugrott a nyakába, otromba hosszú karjaival átölelte s úgy csüngött rajta, mint körte az ágon.

Megvillant a kés, nem volt idő vissza kapni, bemélyedt Péter hátába, a mely a Pista mellét védte. Átjárta a nyomorék testet,

egyét rándult az, szétnyíltak összekapcsolt kezei s abban a pillanatban esett le a földre, mint kővel levert érett gyümölcs a fáról.

Mikor a csendőrök beléptek az ivóba s a véres kést magasan tartó Andrist megkötözték, mielőtt ideje lett volna újabb szurást tenni, ott vonaglott a pupos az agyagos földön, kiömlő vére tócsát alkotott s pirosra festette a sárgára mázolt anyagot, a mely móhon szivta magába a meleg, édes nedvet, mint gyermek a tejet.

Üvegesedő szeme Esztit kereste; cserepes ajka megnyílt, hangot adott, hörgő hangot, fájósat s kinosat.

— Köszönöm a tánczot Eszti, nagyon boldog voltam, hogy veled tánczoltam, boldoggá tettél. mert velem tánczoltál, megfizettem Pistának is, hogy jóval volt hozzám.

Bezárult az ajka. Szeme fénye megtört és az az érző sziv, mint a ki jól lefizette az életben minden tartozását, lassan-lassan elhalt és megszűnt dobogni.

Mindszentek éjjele.

— A „Népolvasótár“ számára írta: **Ivanits Lajos.** —

Sötét az éj, mindszentek éjjele,
Bús árnyakkal, vad rémekkel tele.

Az éji szél süvit, keserg, zokog,
A sírokon a gyertyafény lobog.

Fenn az égen foszlányos fellegek,
Lenn a földön borongó szellemek.

Sötét az éj, mindszentek éjjele,
Bús árnyakkal, vad rémekkel tele.

A sírkert egyik elhagyott helyén,
Találkozik a sok halotti rém.

„Hahó, ki vagy, mióta vagy halott!
Tied talán a díszes sír amott?“

„Igen, e díszes, fényes sír enyém,
Melyen lobog a sárga gyertyafény,

Melyet sok száz és száz virág borít?“
„Mik voltak oh mond érdemid:

Érdemre én biz nem emlékszem;
Gazdag valék és egyéb semmitem.

Hát te ki vagy, hol merre sírhelyed?“
„A holdsugár felette ép lebeg.“

csak Novák Andris vette kutyába a dolgot, rá se hederített Pista beszédére, tovább forgatta a párját és vigyorogva rugott egyet az izzadó Péter rogni kezdő lábán.

— Amit mondtam, neked szolt leginkább, Novák Andris, aki hires legény létedre nem szégyelled magad egy nyomorékon mutatni ki a virtusodat, csak azért mert Kérész Eszti még ezt a nyomorékot is előbbre valónak tartotta náladnál.

— Nekem mondtad-e ezt, Zsolyomi Pista?

— Neked én, Novák Andris.

— Hát azt hiszed, külömb legénynek tartja Kérész Eszti nálamnál Csucsomi Pétert is?

— Azt én!

— No hát, én meg megmutatom ebbe a minutába, hogy külömb legény vagyok náladnál is. Ma fog elválni, kié lesz az Eszti, az enyém-e, vagy a tied? — Állj ki a placzra, türd fel az inged ujját, vedd elő a bicskádát, én is az enyémet, aztán keressük meg egymásnak a szivét. A melyik hamarabb megleli a másikat, azé lesz az Eszti!

Egy percze üres lett az ivó közepe. A legénység, mint kötelességtudó párbajsegéd, várakozva huzódtak félre a fal mellé; nem volt itt szükség botra, széklábra, nem tudta ezt más elvégezni, csak az a kettő. A lányserég sivitva futott ki az utcára, a zsidó koresmáros pedig, a kinek az ilyesekben már nagy prakszisa volt, meg se állt a csendőr-kaszárnyáig. Jól tudta, hogy itt nem egy-két bevert fejnek, de halott embernek a vére fogja áztatni a csárda agyagos földjét.

Csak Eszti és Péter maradtak egy helyen. Eszti halálra váltan mozdulni se birt. Péter pedig düleedt szemekkel, előregörbült nyakkal leste a két legény minden mozdulatát, melyik csap le előbb, melyik lesz a győztes? Lomha agyában fészket vert az a gondolat, hogy ő tartozik valamivel annak az egyik legénynek, a mit vissza is kéne fizetnie.

Csend lett a szobában, sűrű, nyomasztó csend. Olyan, a mi a nagy vihart szokta megelőzni. Villám is cikázott már az egymással farkasszemet néző két legény szeméből. Andris előrehajló testtel, ugrásra készen állt, mint párducz a prédára lesve, várva a pillanatot, mikor férközhetik ellensége szívéhez.

Ez a pillanat meg is jött nem soká. Esztikéből kiszabadult az elfojtott sikoltás, éles hangot adott a beléje szorult rémület s e sikoltás megrázta Pistát, ránézett a lányra, rajta felejtette lelkét sápadt ábrázatján, lebocsátotta kezét, elfelejtette egy pillanatra, mire való az a kés, a melyet a markába szorit.

Csak erre várt Andris; kört írva a levegőbe ugrott ellenére s elérte volna a szivét, ha Péter majomügyességgel meg nem előzi. Egy szempillantás alatt ott termett Pistánál, felugrott a nyakába, otromba hosszú karjaival átölelte s úgy csüngött rajta, mint körte az ágon.

Megvillant a kés, nem volt idő vissza kapni, bemélyedt Péter hátába, a mely a Pista mellét védte. Átjárta a nyomorék testet,

egyét rándult az, szétnyíltak összekapcsolt kezei s abban a pillanatban esett le a földre, mint kővel levert érett gyümölcs a fáról.

Mikor a csendörök beléptek az ivóba s a véres kést magasan tartó Andrist megkötözték, mielőtt ideje lett volna újabb szurást tenni, ott vonaglott a pupos az agyagos földön, kiömlő vére tócsát alkotott s pirosra festette a sárgára mázolt anyagot, a mely móhon szivta magába a meleg, édes nedvet, mint gyermek a tejet.

Üvegesedő szeme Esztit kereste; cserepes ajka megnyílt, hangot adott, hörgő hangot, fájósat s kinosat.

— Köszönöm a tánczot Eszti, nagyon boldog voltam, hogy veled tánczoltam, boldoggá tettél, mert velem tánczoltál, megfizettem Pistának is, hogy jóval volt hozzám.

Bezárult az ajka. Szeme fénye megtört és az az érző sziv, mint a ki jól lefizette az életben minden tartozását, lassan-lassan elhalt és megszűnt dobogni.

Mindszentek éjjele.

— A „Népolvasótár“ számára írta: **Ivanits Lajos.** —

Sötét az éj, mindszentek éjjele,
Bús árnyakkal, vad rémekkel tele.

Az éji szél süvit, keserg, zokog,
A sírokön a gyertyafény lobog.

Fenn az égen foszlányos fellegek,
Lenn a földön borongó szellemek.

Sötét az éj, mindszentek éjjele,
Bús árnyakkal, vad rémekkel tele.

A sírkert egyik elhagyott helyén,
Találkozik a sok halotti rém.

„Hahó, ki vagy, mióta vagy halott!
Tied talán a díszes sír amott?“

„Igen, e díszes, fényes sír enyém,
Melyen lobog a sárga gyertyafény,

Melyet sok száz és száz virág borít?“
„Mik voltak oh mond érdemid:

Érdemre én biz nem emlékszem;
Gazdag valék és egyéb semmisem.

Hát te ki vagy, hol merre sírhelyed?“
„A holdsugár felette ép lebeg.“

„Érdemidet kevésnek mondhatod,
Bizton, hogy sírod ily elhagyatott.“

„Népemnek szentelém az életem
S szabadságért haltam, ez volt érdemem.“

Az óra kondul szerteszáll a had,
Sírjába száll az éjféli csapat.

Az óra kondul, fergeteg süvölt,
A messzeségben csak farkas üvölt.

Az éji szél keserg, zokog vadul;
A puszta sirra harmat könnye hull.

A boszorkányokról.

A „Népolvasótár“ számára írta **Halmi Miklós**.

Boszorkányok nincsenek. Ezt ma már minden értelmes ember tudja. De sajnós volt idő, a mikor a papok által elbutított nép komolyan hitt a boszorkányokban és sok szerencsétlen ember az életével fizette meg az együgyü babonát. Magyarországon is sokáig hittek a boszorkányok létezésében. Könyves Kálmán király volt az első, a ki kimondta: Boszorkányok nincsenek. De azért még utána is sok helyen hittek a boszorkányok létezésében és talán még ma is vannak vidékek, a hol a nép komolyan elhiszi ezeket a meséket.

Maga a szó „boszorkány“ idegen származású és a török-tatár „bosurgan“ szóból keletkezhetett alkalmasint, mely „boszantó“-t jelent.

És tényleg, a boszorkányok, a kiknek czinkostársai a gonosz szellemek, ördögök, kísértetek, igéző szépasszonyok, boszantók, mert egyik-másik cselekedetükkel a nép haragját hívják ki.

Ki ne hallott volna arról, hogy a vasorru bábák a fejen való *átbukással* kemenczévé, továbbá arany körtefává, patakká tudnak átváltozni, sőt a csekélyek szerint a legcsipetnyibb kulcslyukon is átbujnak, a szülő anyától ellopják a gyermeket és széles száju, nagy fejü, sivitő csecsemővel cserélik fel. Ez ellen azután úgy védekeznek, hogy a *váltott* gyermeket a sütőlapátra helyezik és úgy tesznek, mintha a kemenczébe dobnák, de ekkor megjelen a láthatatlan kéz és az igazi gyermeket hozza vissza, nyomban utána pedig a másik eltűnik.

Igen érdekes, hogy az egyes vidékeken hogyan vélekednek a boszorkányok mesterségét illetőleg.

Szigetvárott úgy tudják, hogy a boszorkányok nők, lólábuak, előre hajlott csúf testűek; Veszprémben, az ördöngös asszonyok elől a házakba menekülnek, mert oda — véleményük szerint — nem térhet be a kísértet; a hegyháti boszorkány a tejből a vaj-

anyagot, bűvös szavakat mormogva elrabolja, sőt Ugocsán a hit járja, hogy az ördög-asszony a tehénből a tejet úgy lopja el, hogy a fehér folyadékot a kapufélfából csapolja le; a székelyek az ajtókat, kapukat, kulcslyukakat hagymával, sertés-trágyakeveréssel kenik be a varázslat ellen, sőt ha az ember foghagymát hord a zsebében, úgy biztosan meg van óva az ártalmasságtól; Aranyos-széken nyirseprőt tesznek a gyermek bölcsőjére.

A boszorkányok — mint valami társadalmi osztály — szintén üléseznek és hogy többet végeznek el egy éjszakán, mint a honatyák a nép érdekében hónapokon keresztül, a mellett a néphit kardoskodik.

Elég pusztán megemlítenem a gellérthegyi éjszakai gyűléseket, a szent-györgy napi szerepléseket, a harmatszedést, a virágszedést, a szemmelverést, (szemfényvesztést), rálehelést, reakópést, hogy a boszorkányok életére világot vessek.

A bűbajos szavak, mely annyi tudósnak fejtörést okozott, a gyógyfüvek, melyeket a nép nagyrészt ismer, a szemviz, ez mind olyan szer, mely emberfölötti erővel ruházza fel a boszorkányokat.

Petőfi Sándor is irt az ördöglelkű asszonyokról „János vitéz” című verses elbeszélésében, a hol a következő sorokat találjuk:

Boszorkányoknak a sötétség országa
Rég ideje a hegy birtoka, tanyája.

Majd néhány versszakkal odább ezt olvashatjuk:

A sok vén szipirtó benn csak egy hemzsegett
Hányták az üstbe békát, patkány-fejet,
Akasztófa tövén nőtt füvet, virágot,
Maeska farkat, kigyót, emberkoponyákat.

És utoljára e vén banyáknak az lett a sorsuk, hogy seprőnyeleiket, melyen a levegőt átszelték, a tűzbe vetették. A néphit szerint a boszorkányok *repülő-zsirral* kenik be testüket.

Ma már az együgyűek s nem hisznek a boszorkányokban, hanem ezzel rokon varázslatot fedeztek fel és ez a spiritizmus, mely a meghalt lelkek szellemidézésének tana. Az ugynevezett műveltek hiszik ezt a babonát. Persze éppen olyan együgyű mese az egész, mint a boszorkányhit.

Egy kis középkor.

— Lásd a Népolvasótár 7. számát. —

A „Népolvasótár” 7. számában képet mutattunk be, a mely azt a jelenetet ábrázolja, a mint egy pozsonyi iparos a német szövegű esküt leteszi a czéhmesterek kezébe.

Az ó-német szöveget helyesen magyarította Valentovits András Czeglédre. A fordítását a következőkben adjuk.

„Én N. N. esküszöm egy tiszteletre méltó kézművesség tanácsának (előljáróságának), a pozsonyi sütőknek és összetartó czéhbarátainknak, hogy én szinte egy jóra való hűséges kézműves társ

akarok lenni; s hogy tisztos mesterségünk titkait senkinek el nem árulom, valamint, hogy sütő társaimnak semmiben sem okozok hátrányt, sem magamnak felettök előnyt nem szerzek; sem vételben, sem eladásban, sem vásárokon (piaczokon), sem a malmokban, sem a sütésben sem a mérlegben, sem egyéb nemű dolgokban. A mint ezt tisztos kézművességünk szabályai elrendelték, Isten engem és szent Evangélioma úgy segítjen! Amen."

Elég czifra eskü. Nem ártana, ha az eskü utolsó részét pék mestereink és molnárjaink ma is megszívelnék.

Valentovitsnak pedig olvasóink nevében is köszönjük, hogy oly ügyesen lefordította az eskümintát.

Két év után.

*Két hosszú esztendő lepergett,
Mióta elmenek,
É a messze vándorútról
Most visszaférfem újból . . .
Szeretsz-e még?*

*Oh én, bárhol, bármerre járfam,
Nyugalmat nem lelek,
A nagy, rögös világban
Mindig csak visszavágytam . . .
Szeretsz-e még?*

*Mikor elmentem innen, ősz volt
És borús volt az ég,
Most fényes napsugárban
Szernyi szép virág van . . .
Szeretsz-e még?*

*Hisérlelt engem sok kaczer nő,
Csábító, büszke, szép,
É nem kellett nekem egy se,
Rád gondoltam könyezve . . .
Szeretsz-e még?*

*Két hosszú esztendő lepergett,
Mióta elmenék,
Most újra visszatérfem,
§ remélve, félve kérdem:
§ Szeretsz-e még?*

Fehér Jenő.

Tudományok és találmányok köréből.

§. **A kormányozható léghajó.** A földet és a vizet alattvalójává tette az ember. A vasuttal a leggyorsabb futót megelőzi az ember és gondolatait még gyorsabban röpti mérhetetlen messzeségre a távirósodrony. A tengert sebesjárású gőzhajók szelik keresztül-kasul. Egyik világrészről a másikba való utazás: immár multság számba megy. Egyedül a levegőt nem uralja még az ember. Pedig évszázadok óta a gondolkodó emberek kedvencz álma volt a repülés. A görög monda szerint Dádalos feltalált egy készüléket, a melyet mint szárnyakat a karjaira erősített és azzal repült. A szárnyak segélyével Ikárius fiával megszökött az őket fogva tartó királytól. Azonban Ikárius a naphoz nagyon közel talált repülni, úgy hogy a napsugarak elolvastották a szárnyakat tartó viaszt és ő lezuhant a mély tengerbe, a hol nyomorultul elpusztult. Komolyabb kísérletet tett 1650-ben Guericke Ottó, Magdeburg város polgármestere, a ki a légszivattyut feltalálta. Negyven évvel később Lisszabonban a légszivattyu segélyével két vékony pléhgömbből kiszivattyúzták a levegőt és ezekkel egy csónakot emeltettek a magasba. Ez sikerült is, de rosszul, mert a gömbök egy falnak vitték a csónakot, a hol összezuzódott. Száz évvel később kitalálták, hogy a légüres pléhgömböknél előnyösebb a selyemburkolta légmentes gömb. A francia *Montgolfiernek* az ötlete volt az. Az így megalkotott léghajó 1783. június 5-én szállt először a magasba. Eleinte a gömbhöz erősített csónakba állatokat helyeztek el, és a mikor látták, hogy azok sértetlenül érkeznek a földre vissza: emberek is megkísérelték a légi utat 1783-ban történt az első léghajó szerencsétlenség. Két tudós Romain és Pilatre de Rosier léghajón felszállottak. A magasban azonban szét pattant a gömb. A tudósok az iszonyu mélységbe zuhantak. A tudomány tiszteletreméltó martirjait látjuk bennük. Ez a szerencsétlenség nem riasztotta meg Charles tanárt. A következő évben hosszukás léggömbbel, a melyet evezőkkel irányított, szállott a magasba. Századunkban a gőzt és később a villamosságot is a léghajózás szolgálatába szegődttették. 1885-ben Giffard nevű francia próbálkozott meg a gőzmozdonnyal irányítható léggömbbel a magasba szállani. A legnagyobb eredményt a léghajózás terén két francia tiszt Renard és Kreles érték el 1884. augusztus 9-én. Egy villa-

mos készülék segítségével oly mesteri módon kezelték a léghajót, hogy az huzamos légi utazás után oda szállott vissza, a honnan felrepült. Akadtak olyan léghajósok is, a kik repülőgépeket alkotnak és ezekkel kísérelték meg a magasba jutást. Maxim nevű angol ilyen géppel 100 méter magasságra repült és baj nélkül érte a földet. Mindezek a készülékek azonban tökéletleneknek bizonyultak. Mihelyt erősebb légáramlat támad a magasban, a mi pedig igen gyakori jelenség, a léghajós bölcsessége hiábavaló. Egy szóval a kormányozható léghajó feltalálása még a jövő munkája. Sok ember bajlódik ezzel a kérdéssel. S feltalálásától sok függ. A világ rendje változnék meg, mert a kormányozható léghajókkal uralni lehet az egész világot. Sok áldozata van már a léghajózásnak. Bátor, rettenetlen tudós férfiak életüket kockáztatták, hogy előbbre vigyék a léghajózás tudományát. Alapos a remény, hogy rövid idő múlva a kormányozható léghajó kérdése meg lesz oldva. S az ember uralni fogja nemcsak a földet és vizet, hanem a levegőt is.

Különfélék.

? **Feleségkérés Kinában.** A mennyei birodalom lakóinál az udvariasság tudvalevőleg megköveteli, hogy az ember alázatos legyen egész a végtetekig, azt, akihez beszél, magasztalja az egekig, saját személyéről pedig a legnagyobb megvetéssel szóljon. Ez a szokás nyilatkozik meg a levélírásban, így pl. a házasulandó fiatal ember apja, ha szomszédja leányának kezét fia részére megkéri, következőleg ír: „Térdenállva kérlek, hallgasd meg alázatos szavaimat és ne utasítsd el megvetéssel vakmerő és legeslegalázatosabb kérésemet. Engedd, hogy leányod fiannak, a te legalázatosabb rabszolgádnak neje legyen és adja az ég, hogy a fiatal pár selyemszálakkal összefűzve, mindig a legnagyobb örömben éljen. Ha eljön a szép tavasz, elviszem nászajándékaimat és egy pár szép ludat ajándékozok neked. Reméljük, hogy a fiatalok az idők végéig mindig boldogságban fognak élni és isten adja, hogy teljesüljön minden kívánságuk, kik egymást olyan nagyon szeretik. Még egyszer és térdenállva kérlek, fogadd kegyesen indítványomat és olvasd tükörfenyves szemeiddel jóindulatulag nyomorult soraimat.” Erre a levélre pedig a menyasszony apja azt szokta felelni, hogy alázatos és szegény leányát szívesen odaadja a nemes ifjunak és gondja lesz rá, hogy ágyakat, gyapotruhákat, hajtüket és fülönfüggőket vigyen magával férje házához.

? **Mesés díjakat** kapnak az ügyvédek Amerikában. Minden valamire való ügyvédi számla egy kis vagyont képvisel és már arra is volt eset, még pedig Pittsburgban, hogy egy ügyvéd 100.000 dollár honoráriumot kapott. A legnagyobb díjat azonban az ügyvédi díjak terén eddig Peterson angol ügyvéd érte el, ki Kalkuttába utazott védeni egy építési vállalkozót, amiért fele 24.000 font sterlinggel, vagyis a mi pénzünk szerint egynegyed milliónál is

nagyobb összeggel jutalmazta. Bárcsak valamennyi zsaroló fiskális kivándorolna Amerikába, ha olyan jó dolguk van ott a fiskálisoknak.

? **Hát a töltött káposzta?** Egy nagyétű milliomos a következő ételekre és városokra nézve mondja ki legfelsőbb megelégedését. A leves legjobb Pétervárott, a hal Odesszában, Triesztben, Brémában, az osztriga Londonban, a marhahús Bécsben, a főzelék Frankfurtban, a pecsenye Párisban, a sajt Milanóban, a fagyalt Nápolyban, a gyümölcs Berlinben, a fekete kávé Konstantinápolyban, a tea Moszkvában és a csokoládé Madridban. Bizonyos, hogy ez a milliomos versenyző sohasem járt Magyarországon, s hogy többet ne említsünk, a töltött káposztát sem ismeri.

? **Micsoda az ember az ujságban?** A mikor megszületik: egészséges, erőteljes gyermek; a mikor szüleitől megszökik: kedves, jó fiú, a ki jőjjön haza, mert mindent megbocsátanak neki; a mikor a hirdetések immár nem szokatlan utján feleséget keres: tisztességes családból való fiatal ember; a mikor pénztárcáját elveszti: szegény házi szolga; a mikor kopott zsiros kalapját ujdonatuj kalappal kicseréli: az a jól ismert ur, a ki nem akar magának kellemetlenséget szerezni; és mikor meghal: a derék, hü barát és férj.

? **Edison életéből.** Sok-sok évvel ezelőtt sajtósági látványnak voltak szemtanúi a newyork-detroiti vasut (Amerika) utasai. Amikor a vonat St.-Claireben megállt, fölrántották az egyik kocsiját és egy 13 éves fiú röppült ki rajta, azután egy csomó üveg és sajtósági készülékek következtek, végül pedig kiugrott a konduktor, aki az így kidobott fiatalembert csattanós arczúlattal látta el. A furcsa elbánás oka az volt, hogy a fiú a vasuti kocsi kocsivezető szemeláttára vegyszerekkel és erős, rossz szagú savakkal babrálgatott. Abban az időben senki sem gondolta, hogy a csattanós arczúlattal olyan nagy szerepet fog játszani valamikor az emberiség történetében, de az a fiú, ki a pofont kapta, nem volt más, mint az időközben találmányai által világhírré vergődött Edison Tamás, a ki többek közt a telefont (távbeszélőt) is feltalálta, és olyan erős volt a tettleges rendreutasítás, hogy Edison ma is nagyot hall miatta. Ám a világ mindazonáltal hálával tartozik a gromba konduktornak, mert ép az a törekvés, hogy rossz hallása daczára fülével a leggyöngébb hangokat is fölfogja, vitte rá Edisont a fonográf (hangtartó) föltalálására.

Humor.

(**Megnyugtató.**

Orvos (egy holttestet vizsgálva): Három seb! Egy azok közül föltétlenül halálos; de szerencsére a másik kettő jelentéktelen.

(**Apai büszkeség.**

— Az apád bizonyosan igen büszke reád?

— Olyan büszke, hogy a legszebb ökrét én utánam Ödönnek nevezte el.

)(**Ikertestvérek.**

— Na, maga szépen csinálja Kati! Most meg már két katona van a konyhában!

— Jaj! nagysága kérem, azokat nem lehet ám olyan könnyen szétválasztani, mert — ikertestvérek!

)(**Jó kifogás.**

A feleség: Egykor azt mondtad, hogy én vagyok életed napfénye és most mindig csak reggel jössz haza!

A férj: De hisz, gyermekem, a nap nem ragyog éjjel!

)(**Megmondta neki.**

A férj: Mégis szeretném tudni, vajjon akadt-e olyan bolond, a ki neked udvarolt, mielőtt feleségem lettél?

A feleség: Ó, igen, egy mindenestre.

A férj: Nos, miért nem mentél hozzá?

A feleség: Hisz hozzá mentem.

)(**Megtisztították.**

Családapa (nejéhez): Nem értem, mi baja esett az órámnak; azt hiszem, ki kell tisztíttatnom.

Gyula (félbeszakítja): Ó, édes apám, nem kell azt kitisztíttatni! hiszen ma reggel a babakával együtt legkevesebb egy óra hosszáig fűrésztöttük a kádban.

Szellemszikrák.

* Van egy alszerénység, melynek hiuság a neve; egy áldicsőség, mely könnyelműség; egy álnagyság, mely kisszerűség; egy álerény, mely kétszínűség; álbölcsesség, mely szenvedés.

* Nincs semmi, a mit az ember a saját életénél jobban fél-tene, és mégis ezt kiméli legkevesébé.

* Ne irigyeljük némely embernek a gazdagságát; nehéz áron jutottak hozzá, mely nem volna inyükre. Nyugalmukat, egészségüket, becsületüket és lelkiismeretüket adták érte; ez nagyon drága, ilyen vásár mellett nincs semmi nyereség.

* É világon csak kétféleképen lehet meggazdagodni; mások kizsákmányolása, vagy mások ostobasága által.

* A türelem keserű, de gyümölcse édes.

* A világi nagyság megrontja a lelket, a nyomor lealacsonyítja.

* A tékozlók úgy élnek, mintha kevés idejük volna már az életre, a fősvények pedig úgy, mintha sohasem halnának meg.

Világkrónika.

— Tűzhalál. Berlin egy harmadik emeleti lakásban lángot fogott szalmaesővától tűz támadt. A lángokban elpusztultak a szoba lakói, egy szabómester, a felesége és a gyermekük.

— Nyolczvannégyszurás. Párisban Lemay Gyula 16 éves suhancz 84 kézszurással megölte aggastyán apját. Azután a saját mellében mártotta meg a kést.

— Ellopott ékszerek. A Bécs és Konstantinápoly között közlekedő vonaton 20.000 frt. értékű ékszert loptak el egy bécsi családtól.

— Mülakatos halottrabló. Korotnai Árpád dr., a ki tudvalevőleg egy halott asszonyt rabolt meg: a budapesti fogházban a mülakatos mesterséget tanulja.

— Pap erkölcs. Dülmen (Németország) városban a kath. pap megtiltotta az iskolás lányoknak, hogy kabátujnélküli nyári ruhát öltsenek, mert az erkölcstelen. Persze papszakácsnét tartani erkölcsösebb!

— Színházégés. Brünn város színházában tűz ütött ki. A színpad egy része, ugyszintén a tető leégtek. Emberéletben nem esett kár.

— Kegyetlen feleség. Camporeale (Olaszország) városában egy kiscgazdát a felesége és annak a szeretője elevenen egy gödörbe elásták. Halva húzták ki.

— Ellopott ágyuk. West Ponit (Amerika) város katonaiskolájából négy ágyut loptak el. Az élelmes tolvajok New-Yorkban adták el a lopott ágyukat.

— Dinamit merényletet követtek el Charlecoi (Belgium) városban. Egy kereskedőnek volt szánva a bomba, a mely szerencsére csak egy házban okozott kárt.

— A bomba. Párisban már megint bombák pukkannak. Most meg Faure köztársasági elnök ellen intéztek bombamerényletet olyképen, hogy senkiben nem történt kár. Nem bizonyos, hogy a rendőrség, vagy egy örült csinálták-e ezt a komédiát.

— Agyonlőtt színész. Chioggia községben, Velence mellett, egy színelőadás alkalmával az egyik színész lelőtte a társát a színpadon. Tévedésből töltött pisztoly került a kezébe és rásütötte a szereplő társára.

— Tűz a tengeren. Fiume és London közt a tengeren egy gőzhajóban tűz ütött ki. Almeria (Spanyolország) közelében az első hajó mindenestül elsülyedt.

— Az emberélet ára. Conta olaszországi községben egy földbirtokos két szolgáját részegfővel agyonlőtte. A törvényszék a nagy urat 600 forint fizetésére ítélte. Egy emberélet ára tehát 600 forint.

— Edison, a híres amerikai feltaláló most olyan készüléken dolgozik, a mely a villamosság segélyével az utókor számára megőrökítse a színelőadásokat olyképen, hogy a színészek beszéde és játéka az egész darabon végighallható, illetve látható legyen.

— A hatalom üldözése. Cech Lajos dr. szociál-demokratát Brünnben meggyőződése miatt megfosztották tiszti rangjától. Így üldözik az igazságot.

— Bécsben egy ötéves kis fiu lezuhant a 2. emeleti ablakból az utcára. Csudák-csudájára kisebb börsurlódáson kívül semmi baja sem történt.

— Zwickau (Ausztria) bányáiban meggyulladt a bányalég. Két munkásnő ott pusztult. A többi munkás megmenekült.

— Czifra csemeték. Bécsben két fiatal bankhivatalnok 5000 forintot sikkasztott. Ezt a pénzt könnyüvéru dámák társaságában 5 éjjel alatt elverték. Most a börtönben hűsölnek.

— A millitarizmus áldozata. Schleh Ferencz örmester megszökött a katonaságtól. Erzsébetfalván a szerencsétlen golyót röpitett a fejébe. Még élve a katona kórházba szállították.

— Veszett macska 8 embert mart meg Alsó-Dabason. A megmart embereket Budapestre, a veszetséget gyógyító Pasteur kórházba szállították.

— A felekezetenélküliség egyre terjed az alföldön. A józan földművesnép megunja a telhetetlen papzsák tömését. Legutóbb 36 felsőnyéki család lett felekezetenélküli. Simontornyában szintén sokan kitértek.

— Öngyilkos pap. Odesszában egy katolikus pap a templomban felakasztotta magát. Mire megtalálták, halott volt.

— Száz éves tudós. Kolozsvár városában Brassai Sámuel hirneves magyar tudós századik születése napját ünnepelte. A tudomány sok ágában érdemeket szerzett tudóst ez alkalommal tiszteletteljesen üdvözli a proletáriátus is. Igazi tudományosság előtt mi is szívesen kalapot emelünk.

— Földrengés. Indiában veszedelmes földrengések vannak. Egész városok lettek romhalmazokká. Emberek százával pusztultak el.

Gazdaság.*)

Az időjárás a mult héten kedvezőbbé vált. A sok esőzés megszűnt és csak elszórtan volt záporosó, amely vidékenkint lehütötte a levegőt. A vetések állása a Duna mentén, a Bácskában megjavult, a Tiszavidékéről is jobb hírek érkeznek. A szenvedett kár azonban teljesen helyrehozható nem lesz és a tavalyihoz képest gyengébb termésünk lesz.

Buza a mult héten nem szenvedett árváltozást, jóllehet, a hangulat és az irányzat nem maradt mindég egyforma. E héten a malmok tartózkodóak voltak és az árak valamivel gyengültek. Később különösen középfajokban javult a kereslet és ezekért jóval magasabb árakat fizettek, amíg aztán az utóbbi napokban ismét csökkent a kereslet, de mert a kínálat is mérsékelt volt, az irányzat nem gyengült lényegesen. A mult héthez képest finom buzafajok 2 és fél — 3 krajczárral olcsóbbodtak, közepes fajok 3 krral drágultak.

Az árváltozások a következő határok között történtek: *Buza május—juniusra* 8.16—8.52—8.36—8.60—8.65 forint. *Buza szept.—októberre* 7.53—7.60—7.56—7.69—7.64—7.81—7.88 frt. *Rozs ősze* 5.83—6.03—5.97—6.02—5.98—5.90—6.02—6.08 forint. *Tengeri május—juniusra* 3.85—3.90—3.97—4.——3.91—3.89—3.90—3.89—3.97 forint. *Tengeri jul.—augusztusra* 3.80—4.02—3.96—4.01—3.96—3.09—3.92—4.—3.99 forint. *Zab ősze* 5.27—5.30—5.25—5.27—5.25—5.30 forint. *Káposztarepcze augusztus—szeptemberre* 10.80—10.65—10.80—10.95 forint.

A pontos kézbesítésért és expedálásért Fleischmann Andor, a „Népolvasótár“ kiadóhivatalának vezetője felelős. Panaszokkal hozzá tessék fordulni. Garay-u. 32.

Szerkesztői üzenetek.

Figyelmeztetés. Egy **Kohn Ármin** nevű budapesti mázoló, magas, fekete körszakállu, izr. vallásu, a „NÉPOLVASÓTÁR“ füzetéhez jutott és most azokkal sorba járja a vidéki városokat. Kérjük barátainkat, a füzeteket vegyék el tőle és ne adjanak hitelt neki.

Többeknek. A talánymegfejtőket ismételve kérjük, hogy a megfejtéseket a kitűzött határidőig küldjék be. Azontul nem vehetjük őket figyelembe.

K. Lipót Budapest. Melegen ajánljuk önnek Csebrenyák József „A munkára való jog“ című most megjelent füzetét. A hangyaszorgalommal összehordott idézetekből sokat tanulhat. A füzetecske vezérgondolata Robespierre következő mondása: „A társadalom köteles tagjainak eltartásáról gondoskodni; köteles az egészségeseknek munkát adni, a munkaképteleneknek a megélhetést biztosítani.“

L. J. Budapest. Hosszu időre vagyunk cikkekkel ellátva. Valamelyik szaklap szerkesztőségében szívesen vennék.

Terjesszék és olvassátok a „Népszavát“ és a pártirodalmat.

Buza
88 frt.
forint.
—3.89
—4.02
e 5.27
ugusz-

Képrejtvény.

A helyesen megfejtők közt első jutalom gyanánt: „Az igazi szocializmus“, második jutalomként: „A szociáldemokrácia kátéja“ című művecskét sorsoljuk ki.

A megfejtést, valamint a helyesen megfejtők névsorát a Népolvasótár 11. számában tesszük köze.

Megfejtési határidő július 3-a.

A Népolvasótár 7. számában közölt betűtalány megfejtése:

Arad, Ráma Amor, Dara.

Az első jutalmat „Anarchizmus és szocializmus“ nyerte Kintli Pál, Budapest, VIII. Baros-u. 99. II. 24.

A második jutalmat „Robespierre beszédét a választói jogról“ nyerte: Korbély Anna, Csorna, Sopronmegye.

Helyesen fejtették meg a talányt a következők:

Budapestről: Lausch Béla, Kintli Pál, Ladisz Jánosné, Knöpfmacher Lajos, Ivanits Lajos, Petra József, Kemény Imre, Sándor Jenő, Barabás Bódog, Ivánka Samu, Szende Pál, Rejtő Gábor, Erős György, Scholz Péter, Seidner Soma, Lenkei Irén, Taussig Aranka, dr. Jó Pál, Erőd Kelemen, Weisz Imre, Klein Oszkár, Keld Dénes, Igló János, Ormos István, Krakó Jenő, Arnstein Hugó, Róna Péter, Vargha Antal, Sipos Jenő.

Videkről: Orvecz István H.-M.-Vásárhely, Schuster Ede Arad, Valentovits András Czegléd, Nagel Farkas Komárom, Szekeres István Bács-Szt.-Tamás, Korbély Anna Csorna, Kakó Leó Kassa, Szelestei Pál Szeged, Rózsa Jenő Bécs, Szentés Gábor Petrozsen, Szellő Ede Szentés, László Elek Kun-Szt.-Márton, Csiszár József, Csiszár Ferencz, Tata, Pap János Orhaj-Török.